

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารของชุมชนบ้านครัวผ่านผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
ชื่อผู้เขียน	มานิตา อยู่สุข
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษา บั๊กกินส์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารของชุมชนบ้านครัวผ่านผลิตภัณฑ์ผ้าไหม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารของชุมชนบ้านครัว (ระหว่างชาวชุมชนและระหว่างชุมชนกับภายนอก) ผ่านผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของชุมชนบ้านครัว และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการสื่อสารของชุมชนบ้านครัวเมื่อสภาพและวิถีการดำเนินชีวิตและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป โดยใช้การวิจัยเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วย ผู้นำอย่างเป็นทางการของชุมชนบ้านครัวเหนือ (ประธานคณะกรรมการชุมชนบ้านครัวเหนือและอิหม่าม) ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ, ผู้ประกอบกิจการทอผ้าไหมในอดีตและปัจจุบัน ผู้ร่วมกระบวนการผลิตผ้าไหมในอดีตและปัจจุบัน ผู้ซื้อผ้าไหม (คนกลางและผู้ซื้อโดยตรง) ผู้อาวุโสที่รู้เห็นเหตุการณ์กิจการทอผ้าไหม และผู้แทนเขตราชเทวี รวมทั้งหมดจำนวน 17 คน

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านครัวเป็นชุมชนที่น่าสนใจกลางกรุงเทพมหานครที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ยังคงธำรงรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาอย่างเคร่งครัด มีผ้าไหมบ้านครัวซึ่งมีชื่อเสียงแพร่หลายในอดีต (ในนามของผ้าไหม จิม ทอมป์สัน) แต่ธุรกิจผ้าไหมลดน้อยลงมากในปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีผลต่อเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชุมชนบ้านครัว

การสื่อสารของชาวชุมชนในอดีตนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคลจะเป็นการสื่อสารที่ใช้มากที่สุด จะมีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทางอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การทักทายพูดคุยกันระหว่างชาวมุสลิม จะมีการสื่อสารแบบปากต่อปากและความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ ส่วนการสื่อสารภายในกลุ่มผู้ร่วมกระบวนการผลิตผ้าไหมจะเป็นเครือข่ายการสื่อสารชนิดมีศูนย์กลางแบบวงล้อ การสื่อสารระดับชุมชนเป็นการสื่อสารจากอิหม่ามและผู้นำอย่างไม่เป็นทางการกับชาวชุมชนโดยการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารปากต่อปาก และการติตลองเป็นสัญญาณ

การสื่อสารระหว่างชาวมุสลิมในปัจจุบันต่างจากในอดีต คือ จะแบ่งเป็นการสื่อสารระหว่างชาวมุสลิมด้วยกัน และระหว่างชาวมุสลิมกับชาวไทยพุทธที่มาจากภาคอีสานและชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งจะมีลักษณะความสัมพันธ์แตกต่างจากอดีตซึ่งมีแต่ชาวมุสลิมเท่านั้น การสื่อสารระดับชุมชนในปัจจุบันจะเป็นการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการมัสยิดกับชาวมุสลิม และมีช่องทางการสื่อสารที่เพิ่มขึ้น คือ เสียงตามสาย การปิดประกาศ วิทยุสื่อสาร และโทรศัพท์

การสื่อสารระหว่างชุมชนกับบุคคล/สังคมภายนอกนั้น ในอดีตจะเป็นเรื่องของธุรกิจผ้าไหม คือ การสื่อสารกับแหล่งไหมดิบ จิม ทอมป์สัน และผู้บริโภครวมโดยใช้สื่อบุคคลสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ปัจจุบันจะเป็นการสื่อสารระหว่างชาวมุสลิมกับชุมชนภายนอกอื่นๆ ใกล้เคียงในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน โดยใช้การประชุมและโทรศัพท์ การสื่อสารกับหน่วยงานรัฐ คือ สำนักเขตราชเทวีและการเคหะแห่งชาติ ในเรื่องการรับนโยบายมาปฏิบัติ การของบประมาณเพื่อมาพัฒนาชุมชน และเรื่องเกี่ยวกับสาธารณูปโภคโดยการใช้จดหมายอย่างเป็นทางการ การติดต่อโดยตรง และโทรศัพท์

จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าโดยการศึกษาผ่านกระบวนการผลิตผ้าไหม สามารถสะท้อนการสื่อสารและวิถีชีวิตของชุมชนบ้านครัวได้

Thesis Title: Communication Study of BAAN KRUA Community Through Silk
Product

Author: Manita Yoosukh

Thesis Advisor: Assistant Professor OUSA BIGGINS, Ph. D.

Department: Development Communication

Academic Year: 2005

Abstract

The objectives of this research were to study the communication of BAAN KRUA Community (between BAAN KRUA Community members and between BAAN KRUA Community and persons, organizations outside community) and to study the change in communication of BAAN KRUA Community when alternations in life style and economy of BAAN KRUA Community occurred. Research methodology were documentary research, observation and In depth interviews. The target group consisted of 17 representatives from BAAN KRUA Community (President of BAAN KRUA Community Board, Muslim Leader, owners of silk business in the past and present, co-workers involving in silk business in the past and present, consumers of silk products, unofficial leader of the community and government organization representative.

The research results were as follows :

BAAN KRUA Community is a community in the central area of Bangkok with interesting history, identities and Thai Silk products.

The communication between BAAN KRUA Community members in the past consists of the interpersonal communication between Muslims. It is two-way communication, unofficially (greeting and chatting). Other channel of communication is mouth to mouth. The communication network of members involving in silk business is centralized, wheel-network. The community-level communication is between Muslim Leader or Community Leader with community members which are interpersonal and mouth to mouth communication.

The communication between BAAN KRUA Community members at present is different from the past . At present, the community members is changed from all muslims to muslims, Chinese and Thais from north-east, making the change of communication and relation between these three groups. Anyway the interpersonal communication is the most used channel. The community-level communication is also different from the past the senders at present are BAAN KRUA Community Board and Community Muslim Board to the receivers (community members). The channel is increased : broadcasting tower, board announcement and electric media.

The communication with outside persons organizations in the past is dealing with silk business : raw silk sources, Jim Thompson and consumers. It is interpersonal communication, two-way, officially and unofficially. At present, silk business is no more significant. Therefore the communication with outside community is the communication with other nearby communities and government organization's representatives. The channels of communication are varies from interpersonal, official letter and electric media. The type of communication is two-way officially.

In conclusion, the study of silk business process can reflect communication of BAAN KRUA Community and also reflect lifestyle and economic situation of BAAN KRUA Community.